

Ympäristöraportti 2014-kevät 2015

VD/331/11.00.05.00/2014
LM-H/LM-M/TK/JB

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen vuosittain julkaisema ympäristöraportti on valmistunut. Ympäristöraporttiin on kerätty vuoden 2014 ja kevään 2015 hyviä toimintatapoja ja kestävästä kehitystä tukevia hankkeita Vantaalla. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2013 ja osittain myös vuoden 2014 kestävästä kehityksen indikaattorit ja ympäristötilinpidon sekä kaupungin ympäristöohjelman 2013–2016 seurantaraportin.

Ekologisen kestäväyyden säilyttäminen kaupungissa on Vantaan ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite. Kaupungin ekologisen kestäväyyden ja ympäristönsuojelun edistämisen pitkän aikavälin linjaukset on esitetty Vantaan ympäristöpolitiikassa vuosille 2012–2020.

Vantaan kaupunki on mukana useissa energiansäästöön tai muutoin kestävästä kehitykseen tähtäävissä hankkeissa yhteistyössä muiden kaupunkien ja eri alojen tutkimuslaitosten kanssa. Kestävästä kehityksen periaatteet näkyvät niin koko kaupungin toimissa kuin yksittäisessä työpajassa tai koulutus- ja neuvontatapahtumissa.

Ennakkotiedon mukaan Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2014 yhteensä viisi prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Eniten vähenivät kulutussähkön tuotannosta aiheutuneet päästöt (- 12 %). Kaukolämmön aiheuttamat päästöt vähenivät 7 prosenttia. Asukasta kohti laskettuna päästöt vähenivät 7 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Asukaskohtaisissa päästöissä eniten vähenivät kulutussähkön tuotannosta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt (- 13 %) sekä liikenteen (- 8 %) ja kaukolämmön tuotannosta aiheutuneet päästöt (- 8 %).

Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestäväyyden indikaattorit näyttävät jo vuosia jatkuneen jokseenkin hyvän tilanteen säilyneen. Yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti kaupunkirakenne tiivistyy ja eheytyy. Vuonna 2014 lähes kaikki uudet asunnot ja muut rakennukset rakennettiin asemakaava-alueille. Palveluiden saavutettavuudet pysyivät lähes ennallaan suurimman muutoksen ollessa koulujen saavutettavuudessa: väestön, joka asuu korkeintaan 700 metrin päässä peruskoulusta (luokat 1–6), osuus pieneni 3,3 prosenttiyksikköä.

Toiminnan kuormituksen ja ekotehokkuuden indikaattoreissa suuri muutos tapahtui vuonna 2014. Kivihiilen ja etenkin maakaasun käyttö vähenivät selvästi, kun sähköä ja kaukolämpöä alettiin saada sekajätteen poltosta uudessa jätevoimalassa. Käytössä olevien vuoden 2013 tietojen perusteella sähkön kulutus on ollut laskussa, kun taas veden kulutus kasvaa. Sama suunta näkyy kaupungin omistamien kiinteistöjen sähkön, lämmön ja veden kulutuksen luvuissa vuodelta 2014: sähköä ja lämpöä meni vähemmän, mutta vettä kului aiempaa enemmän. Ilmalaatu on pysynyt hyvänä. Vantaan jätevedet puhdistetaan hyvin entiseen malliin, ja jätevesikuormitus on pysynyt jokseenkin ennallaan.

Liikenteen aiheuttamat asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt vähenivät vuonna 2014 kolme prosenttia. Autojen määrän vuosikausia tasaisesti jatkunut kasvu jatkui. Vuonna 2014 Vantaalla oli 525 autoa tuhatta asukasta kohti. Se on 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013. Työsuhdematkalippu lisää suosiotaan vuodesta toiseen; vuonna 2014 kasvua oli yli 10 prosenttia edellisvuodesta.

Ympäristövastuullisen kulutuksen ja ympäristökasvatuksen indikaattorit vuodelta 2014 kertovat hyvästä kehityksestä. Hankintakeskus teki keskitetysti kilpailutettavia hankintoja lähes 11,5 miljoonalla eurolla. Näistä hankinnoista yli 80 prosentissa ympäristönäkökohdilla oli ratkaiseva merkitys päätöstä tehtäessä. Ympäristösertifioitujen koulujen ja päiväkotien määrä kasvoi. Koulutettujen ekotukihenkilöiden määrä nousi 5,4:än sataa kaupungin työntekijää kohti. Luontoretkille osallistui 450 henkilöä, eli määrä pysyi vuoden 2013 tasolla.

Ympäristöohjelma 2013–2016 seuranta

Vantaan ympäristöraporttiin on koottu myös tiedot kaupungin ympäristöohjelman 2013–2016 tavoitteiden toteutumisesta. Vantaan kaupungin ympäristöohjelmassa on esitetty kuusi päämäärää, joiden alle tavoitteet on asetettu. Päämäärät ovat: ympäristötietoisuuden ja -johtamisen kehittäminen,

materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, ekotehokas kaupunkirakenne ja kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö.

Ympäristöohjelman mukaan ympäristötietoisuutta vahvistamalla ohjataan työntekijöitä, asukkaita ja muita sidosryhmiä ympäristövastuulliseen toimintaan. Ympäristöjohtamisen kehittämisen tavoitteena on ympäristöjohtamisen osaamisen lisääminen ja ympäristöjohtamisen nivominen osaksi johtamisjärjestelmää.

Esimies- ja perehdytyskoulutuksiin on saatu mukaan ympäristöasioita, sen sijaan ympäristökoulutusta ei ollut esimiesten koulutustarjottimessa. Ympäristöviestintää on kehitetty ja sen suunnitelmallisuutta lisätty. Ympäristöviestintäkanavia on laajennettu myös sosiaalisen median palveluihin vuorovaikutuksen lisäämiseksi.

Ympäristötavoitteet löytyvät sivistys- ja sosiaali- ja terveystoimen toimialan sekä niiden tulosalueiden tuloskorteista. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan ja lähes kaikissa sen tulosalueiden tavoitteissa on mukana ympäristöön liittyviä tavoitteita. Hankintakeskuksella on myös tuloskortissaan ympäristötavoitteita.

Kevennettyä ympäristöjärjestelmää on markkinoitu liikelaitosten ja tytäryhteisöjen hallintoelimille järjestetyssä ympäristökoulutuksessa. Kaksi yhteisöä harkitsee järjestelmän käyttöönottoa.

Tietoteknisten laitteiden hankintoihin on liitetty vaatimukset ympäristö- ja energiatehokkuudesta. Myös sosiaali- ja terveystoimen ja tilaajapalveluiden hankinnoissa ympäristövaatimusten käyttö on edennyt.

Energiankulutuksen vähentämisessä on edistytty kiinnittämällä huomiota valaistuksen ja laitteiden käyttöön. Jätteiden määrä ei ole vähentynyt, mutta lajittelu on parantunut vuoden 2011 jälkeen merkittävästi.

Kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista on tehostettu. HSY:n Ilmastoinfo ja pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvontahanke ovat ohjanneet kuluttajia muuttamaan käyttötottumuksiaan kampanjoimalla ja neuvomalla.

Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimilla varaudutaan sään ääriolosuhteisiin. Sosiaali- ja terveystoimen varautumissuunnitelmaan on lisätty varautuminen sään ääri-ilmiöihin. Tulvariskien määrittely ja tiedon välittäminen kiinteistö- ja rakennusalan ammattilaisille on edennyt hyvin. Tulvariskialueen asukkaita ja kiinteistöjen omistajia on tiedotettu tulvariskeistä. Rakennusluvan yhteydessä annetaan ohjeistusta hulevesien johtamisesta ja lupahakemukseen on liitettävä selvitys vesien johtamisesta. Viheralueita kehitetään sietämään sään vaihteluita, ja tekeillä on linjaus, jonka tavoitteena on asettaa kasvien käytölle periaatteet.

Maankäytön suunnittelu, ja siinä erityisesti alueiden käytön suunnittelu, on yksi tärkeimmistä työkaluista ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Yhdyskuntarakenne ja liikenteen ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Ohjelman tavoitteiden mukainen asemanseutujen rakentaminen on nostanut rakennustehokkuutta Koivukylässä, Rekolassa ja Tikkurilassa. Merkittävin kasvu oli Tikkurilassa 400 metrin etäisyydellä asemasta. Hieman kasvua oli lisäksi Myyrmäessä ja Hiekkaharjussa.

Kaavojen valmistelussa on muutamalla alueella testattu ilmastovaikutusten laskureita. Pyöräilyn kehittämissuunnitelma on valmisteltu. Ohjelman hyväksyminen odottaa liikennepoliittisen ohjelman valmistumista. Uusien pyöräteiden rakentamisen määrä on vähentynyt, mutta Kivistöön valmistui kilometrin verran pikapyörätietä.

Tyytyväisyys joukkoliikenteen vaihtoyhteyksiin on parantunut asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella. Vuonna 2014 tyytyväisiä oli 79 prosenttia matkustajista.

Sähköautojen käyttöönottoa on edistetty laatimalla latauspisteiden yleissuunnitelma. Julkisia latauspisteitä on rakennettu yhdessä Vantaan Energian kanssa yhteensä kuusi kappaletta. Seudullinen viherkehä on määritelty, ja se on mukana maakuntakaavatyössä. Vantaan sisäisistä viheryhteyksistä on tehty karttatarkastelu.

Kestävässä rakentamisessa ja rakennusten käytössä korostuvat energiatehokkuuden lisääminen ja laadun parantaminen. Tonttien luovutusehtoihin on lisätty lämmityksen, käyttöveden ja sähkönkulutusta osoittavien näyttölaitteiden ja ohjaavien säätölaitteiden sijoitus paikkaan, jossa niiden seuraaminen ja käyttö on helppoa ja kannustavaa. Kaupungin omien rakennusten energiatehokkuus on parantunut. Merkittävä puurakentamisen edistämiskohde, pohjoismaiden suurin puukerrostalo, nousee parhaillaan Kivistöön asuntomessualueelle. Puurakentamisen edistämiseen on haettu tietotaitoa koulutuksen avulla.

Riittävien virkistysalueiden varmistaminen ja ekosysteemipalveluiden toimivuuden turvaaminen ovat keskeisiä tekijöitä luotaessa viihtyisiä asuinalueita. Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä on parantunut. Hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä on tehty aiempaa enemmän luontoselvityksiä. Lisäksi kaupunki on teettänyt alueellisia erillisselvityksiä.

Tieliikennemelun torjuntaan liittyvät toimenpiteet eivät edenneet. Melua alentavia päällysteitä ei ole käytetty. Meluesteitä rakennettiin vuonna 2013 yhteensä 80 metrin matkalle ja vuonna 2014 ei ollenkaan.

Kahden pohjavesialueen selvitykset on tehty ja niiden pohjalta on päivitetty suojelusuunnitelmat. Rekolanjoen ja Vallinojan vedenlaatua on tutkittu säännöllisesti. Krakanojalta ja Kirkonkylänojalta on otettu kertanäytteet opinnäytetyön yhteydessä. Työryhmä on laatimassa toimintasuunnitelmaa Vantaanjoen kehittämiseksi vaelluskalavesistöksi.

Vantaan ympäristöraportti 2014–keväät 2015 on luettavissa [täällä](#):

www.vantaa.fi > Ympäristö ja luonto > Ympäristökeskus > Julkaisut > Tutkimukset, selvitykset ja raportit

Ympäristölautakunta 20.5.2015 § 19

Ympäristöjohtajan va:n esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Päätettiin esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Kaupunginhallitus 8.6.2015 § 25

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja va:n esitys:

Päätetään esittää Vantaan ympäristöraportti 2014–keväät 2015 kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen 10.8.2015 kokoukseen.

Kaupunginhallitus 10.8.2015 § 13

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja va:n esitys:

Päätetään esittää Vantaan ympäristöraportti 2014–kevät 2015 kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Käsittely:

Todettiin, että ympäristöraportin liitteen 2 ”Ympäristöohjelman seuranta” kohdasta ”Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen”, sivujen 39 ja 40 välistä puuttuu yksi sivu. Puuttuva sivu lisätään ympäristöraporttiin teknisenä korjauksena ja korjattu raportti liitetään pöytäkirjaan.

Kaupunginhallituksen kokouksen jälkeen listatekstin seitsemännessä kappaleessa on havaittu kolme virheellistä lausetta. Lauseet ”Autojen määrän vuosikautia tasaisesti jatkunut kasvu kääntyi jyrkkään laskuun. Vuonna 2014 Vantaalla oli 456 autoa tuhatta asukasta kohti. Se on 12 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2013.” on näin ollen korjattu vastaamaan ympäristöraportin sisältöä seuraavasti: ”Autojen määrän vuosikautia tasaisesti jatkunut kasvu jatkui. Vuonna 2014 Vantaalla oli 525 autoa tuhatta asukasta kohti. Se on 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013.”

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 24.8.2015 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä Vantaan ympäristöraportti 2014–kevät 2015 tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että asiaan jätettiin seuraava **valtuustoryhmien yhteinen** pöytäkirjalausuma: ”Merkiteissä tiedoksi Vantaan ympäristöraportin kaupunginvaltuusto pitää tärkeänä, että Vantaalla järjestetään vuosittain ympäristöön liittyvä teemavuosi.”

Liite:

- Vantaan ympäristöraportti 2014–kevät 2015, kh 10.8.2015 § 13

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:

ympäristöpäällikkö Leena Maidell-Münster, puh. 0400 427 705, leena.maidell[at]vantaa.fi
ympäristösuunnittelija Tina Kristiansson, puh. 050 314 5684, tina.kristiansson[at]vantaa.fi